

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

09 Temmuz 2019

Sayı : 30824082/610- 159816
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

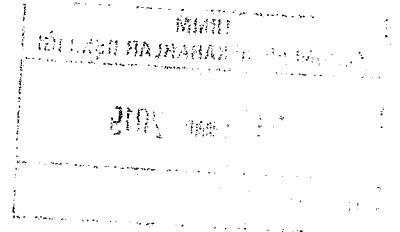
Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (3 Adet- 3 Sayfa)
- Cevap yazısı (21Adet, 44 Sayfa)

7/5137
EK 40

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÜLİZAR BİÇER KARACA'NIN
TBMM 7/5137 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Çin, ülkeye ithal ettiği atıklardan dolayı elde edilen geri dönüşümlü ürünlerin, çevre kirliliğine yol açtığını fark etmesiyle belirli bir oranın üzerinde kirliliğe sahip olan atık ithalatını yasakladı. 1 Ocak 2018 itibariyle plastik atık ve 20 ayrı geri dönüşüm malzemesinin ülkeye girişine izin verilmiyor. Bu gelişme üzerine Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri başta olmak üzere birçok ülke ortaya çıkan atıklara baş edebilmek için formül ararken, 6 milyon ton atığın Hindistan, Pakistan, Vietnam, Kamboçya ve Malezya'ya gibi aralarında Türkiye'nin de bulunduğu ülkelere gönderildiği ortaya çıktı. Malezya ve Vietnam'ın İngiltere'den plastik çöp ithalatına sınırlama getirmesi ve Polonya'nın da konuyu değerlendirmeye başlamasının ardından, Türkiye İngiltere'den en çok plastik çöp ithal eden ülkeler arasına girdi. 2018'in ilk 3 ayında Türkiye İngiltere'den 27 bin 34 ton plastik çöp ithal edildi. Geçen yılın aynı döneminde bu sayı 12 bin 22 tondur.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) 2015 yılında dair verileri, Türkiye'nin çöpünün sadece yüzde l'ini geri dönüşüme yolladığını, gerisini ise katı atık sahasına gönderdiğini gösteriyor. Science dergisinde yayımlanan araştırmaya göre, Türkiye plastik atıkları geri dönüştürme konusunda en başarısız ilk 20 ülke arasında.

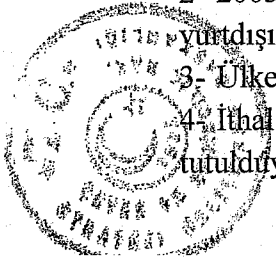
Sayıları yaklaşık 500 bin olan sokak atık toplayıcıları da geri dönüşüm sanayicileri de "ithal çöpten" rahatsız. Sokak Atık Toplayıcıları Demeği Başkanı Recep Karaman: "İthalatlar nedeniyle kazancımız düştü" derken. Değerlendirilebilir Atık Malzemeler Sanayicileri Demeği (TÜDAM) Başkanı Vedat Kılıç: "Türkiye'ye her ay ithal edilen atık miktarı gittikçe artmaya başladı. Acil önlemler alınmazsa, ülkemiz dünyanın çöplüğü haline gelecek" diyerek duruma tepki gösteriyor.

Ekonomik etkileri yanısıra halk sağlığı açısından da ciddi sorunlar ortaya çıkarma riski barındıran çöp ithalatı ile fitalat ve bisfenol gibi tehlikeli, toksik özelliklere sahip kimyasal maddeler su ve gıda ambalajları yoluyla veya geri dönüştürülmüş malzemeden üretilen ürünlerin deriyle teması halinde insana geçebiliyor. Plastik malzemelerde bulunan bu ve benzeri bileşiklerin hormonal sistem bozucu olmaları sebebiyle özellikle bebek ve çocuklar üzerinde olumsuz etkileri kanıtlanmıştır.

Sadece plastik atıklar değil, e-atık olarak tanımlanan elektronik atıkların ve metal atıklar gibi pek çok başlıkta çöp ithalatının 2005 yılından bu yana giderek artan biçimde sürdüğü Türkiye'de, ciddi halk sağlığı sorunlarının ortaya çıkmasının önüne geçilmesi için mevcut durumun net bir şekilde ortaya konması büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 2005-2018 yılları arasında hangi ülkelere, ne miktarda ve hangi türlerde atık ithalatı yapılmıştır?
- 2- 2005-2018 yılları arasında yapılan atık ithalatı hangi kurumlar aracılığıyla yapılmış, yurtdışından ülkeye sokulan atıklar için ne miktarda ödeme yapılmış veya alınmıştır?
- 3- Ülkemizin yaptığı atık ithalatının miktar bazında yıllara ve türlere göre dağılımı nedir?
- 4- İthal edilen plastik atıklar, plastiğin evsafına göre bir ayrıma tabi tutulmakta mıdır? Eğer tutulmıyorsa ithal edilen atık plastik türlerinin 2005-2018 yılları arasındaki miktarları nedir?

- 5- 2005-2018 yılları arasında ithal edilen plastik çöpi tehlikeli ya da toksik atık olup olmadığı açısından gümrüklerde herhangi bir kontrol ve denetime tabi tutulmuş mudur?
- 6- Fitalat, bisfenol ya da benzeri toksik bileşikleri içeren plastik çöpi ülkemize girmiş midir? Eğer öyle ise ne miktarda girmiştir?
- 7- 2005-2018 yılları arasında ithal edilen plastik çöpünün ne kadarı geri dönüşüme tabi tutulmuştur?
- 8- Geri dönüşüme girmeyen plastik çöpi nasıl değerlendirilmektedir? Bu çöp gıda ambalajı, mutfak ekipmanı, bebek ve çocuk ürünleri ile oyuncak üretiminde hammadde olarak kullanılmakta mıdır? Kullanılmadığı neye dayanarak öne sürülebilir?
- 9- Gıda ambalajlarında, gıdalarda ve sularda, bebek ve çocuk ürünleri ile oyuncaklarda fitalat ve bisfenol A ile bisfenol S bileşiklerinin kalıntı analizleri yapılmakta mıdır? Eğer öyle ise ne gibi sonuçlar elde edilmiştir?

CEVAPLAR

1,3-Ülkemizdeki lisanslı geri kazanım tesislerinin talepleri doğrultusunda geri kazanım amacıyla ithal edilecek tehlikesiz atık miktarında ve ithal edilen ülkelerde de değişiklik görülebilmektedir.

2-Atık ithalatı uygulamalarına yönelik usul ve esaslar Ticaret Bakanlığının uhdesinde belirlenmekte olup sektör itibari ile ekonomik değere haiz atıkların ithalatı 2018/3 sayılı "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği" ile kontrole tabi olarak yürütölmektedir. Plastik sanayimizin ihtiyaç duyduğu hammadde temini için lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından belli ölçeklerde atık plastik ithal edilmekte ve tamamen geri kazanılarak ya hammadde olarak başka sektörlere ya da bitmiş ürün olarak piyasaya arz edilmektedir. Atık ithalat işlemlerine ilişkin Bakanlığımızca bütçe ödemesi bulunmamaktadır.

4- Ticaret Bakanlığınca her yıl Bakanlığımız görüşleri doğrultusunda güncellenerek yayımlanan Tebliğler kapsamında ekonomik değere haiz bazı tehlikesiz atıkların ithaline kontrollü olarak izin verilmektedir. Tehlikesiz atıklar yalnızca lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından geri kazanım amaçlı getirilmekte olup, geri kazanımı mümkün olmayan atıklar ile bertaraf amaçlı atık ithalatı yasaktır.

5,6-2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince tehlikeli atıkların ithalatı yasak olup, tehlikesiz nitelikteki sektör itibari ile ekonomik değere bazı atıkların ithalatı Ticaret Bakanlığınca düzenlenen 2018/3 sayılı "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği" ile kontrole tabi olarak yürütölmektedir. Türkiye gümrük bölgesine girebilecek atıklar Tebliğin Ek-1'deki listede belirlenmiştir ve bu atıkların ithalat denetimleri ve gümrük işlemleri de yine ilgili Tebliğ hükümleri doğrultusunda yürütölmektedir.

Söz konusu Tebliğler kapsamında yer alan tehlikesiz atıkların ithalinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizce gümrük aşamasında denetimler yapılarak, tehlikesiz atıkların ithalatının Bakanlığımız izin ve denetiminde kontrollü olarak yapılması sağlanmaktadır.

7-Ülkemize getirilen ve belirli kriterler doğrultusunda geri kazanımı sağlanarak ekonomimize kazandırılan malzemeler çöp olarak değil ekonomik değere haiz atık olarak addedilerek Bakanlığımızca düzenlenen atık mevzuatı kapsamında yönetimi sağlanmaktadır. Plastik sanayimizin ihtiyaç duyduğu hammadde temini için diğer ülkelerde olduğu gibi Ülkemizce de belli ölçeklerde lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından atık plastik ithal edilmekte ve geri kazanılarak ya hammadde olarak başka sektörlere, ya da bitmiş ürün olarak piyasaya arz edilmektedir.

8,9-Atık ithalatı lisanslı geri kazanım tesisleri tarafından gerçekleştirilmekte ve bu tesisler tarafından atıklar geri kazanılarak hammadde ya da ürün elde edilmektedir.

Gıda ambalajı ve ekipmanları ile oyuncaklar gibi ürünlerin üretim kriterlerinin belirlenmesi ve bu kriterlere uygunluğunun tespitine yönelik denetim ve izleme çalışmaları Bakanlığımız görev ve yetkileri arasında yer almamakta, bu konuda yetkili kurumlarca takibi yapılmaktadır.

